

A Kúria a dr. Muszka Sándor ügyvéd által képviselt I. rendű és II. rendű felperesnek - a dr. ... jogtanácsos által képviselt Nemzeti Munkaügyi HBivatal Munkavédelmi és Munkaügyi Igazgatósága (mint az Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Főfelügyelőség jogutóda) alperes ellen közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt megindított és a Fővárosi Munkaügyi Bíróságon 22.M.1578/2010/9. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett határozat ellen az alperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a Fővárosi Munkaügyi Bíróság 22.M.1578/2010/9. számú ítéletét hatályon kívül helyezi és a felperesek keresetét elutasítja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 nap alatt fizessenek meg az alperesnek 80.000,- Ft (Nyolcvanezer forint) együttes elsőfokú és felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az államnak - felhívásra - egyetemlegesen 56.000,- Ft (Ötvenhatezer forint) együttes elsőfokú és felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s

Az alperesi jogelőd elsőfokú hatósága az általa lefolytatott munkaügyi ellenőrzés eredményeként 2009. november 6-án meghozott határozatával megállapította, miszerint a felperes kölcsönbe adóként jogellenesen munkaerő-kölcsönzés keretében foglalkoztatta a határozatban felsorolt munkavállalókat. A határozat eltiltotta a foglalkoztatót a munkaerő-kölcsönzési tevékenység folytatásától. A határozat 2. pontja előírta, hogy a felperesi jogelőd tartsa be az írásos munkaszerződés kötelező tartalmi elemeit, illetve az 1. pontban foglalt munkaügyi szabálytalanság miatt 2.100.000,- Ft munkaügyi bírsággal sújtotta a felperesi jogelődöt.

A határozat indokolása szerint a felperesi jogelőd együttműködési megállapodást kötött a ... Kft-vel, melynek értelmében a felperesi jogelőd olyan feladatok ellátását vállalta, melyeket a ... Kft. vállalt fel a ... Kft. és a ... Kft-vel kötött megbízási szerződés

alapján. A ... Kft. által üzemeltetett, illetve a ... Kft. által üzemeltetett éttermek diákokat fogadtak 2008. december és 2009. április hónapokban a felperesi jogelődöt munkavégzésre. A diákok betanított éttermi dolgozó munkakörben látták el feladatukat. Az elsőfokú hatóság határozatában megállapította, hogy ez a foglalkoztatás tartalmilag munkaerő-kölcsönzésre irányuló jogviszony létesítésére irányult, mivel a felperesi jogelőd, mint kölcsönbeadó a munkavállalókkal, mint a szövetkezet tagjaival munkaviszonyt létesített és a munkavállalókat munkavégzés céljából átengedte a ... Kft. és a ... Kft, mint kölcsönbevevő munkáltatók részére. Az ügyben eljáró felügyelő a bizonyítási eljárás alapján a felek között ténylegesen létrejött jogviszonyt munkaerő-kölcsönzésre irányuló jogviszonynak minősítette, amit a felek színtelen polgári jogi jogviszony alapján végeztek. A határozat megállapította azt, hogy a felperesi jogelőd a fentiekkel megsértette az Mt. 193/H. (1) bekezdésében foglaltakat, nem tartotta be az Mt. 193/D. (1) bekezdését.

A felperesi jogelőd fellebbezése folytán eljáró alperesi jogelőd 2009. december 16-án kelt másodfokú határozatával a munkaügyi bírságot 2.000.000,- Ft összegben állapította meg, az elsőfokú határozatot egyebekben helybenhagyta.

A felperesi jogutódok keresetükben elsődlegesen az alperesi közigazgatási határozatok hatályon kívül helyezését, másodlagosan az eljárás felfüggesztését, harmadlagosan a határozatok megváltoztatását és a jogutódok közül kizárólag a II. rendű felperes marasztalását, negyedlegesen a határozat megváltoztatását oly módon, hogy a jogutódok közül az I. rendű felperest a munkaügyi bírság 1,55 %-áig, míg a II. rendű felperest a munkaügyi bírság 98,45 %-áig megfizetésre kötelezze a jogutódlás keretében született megállapodás alapján.

A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 22.M.1578/2010/9. számú ítéletével az alperes 2009. december 16-án kelt számú másodfokú határozatát a 2009. november 6-án kelt számú elsőfokú határozatra is kiterjedően hatályon kívül helyezte.

A megállapított tényállás szerint a felperesek jogelődjével munkaviszonyban álló diákok a Miskolcon működő ... étteremben betanított éttermi dolgozói munkafeladatot láttak el, az éttermeket részben a ... Kft, részben a ... Magyarországi Étteremhálózat Kft. üzemeltette. A felperesek jogelődje a diák munkavállalókat a megrendelő igénye szerinti létszámban és munkaidőben bocsátotta a megrendelő rendelkezésére munkavégzés céljából, a felperesi jogelőd által kölcsönzött diákok a kölcsönvevők munkavállalóival együtt, tőlük nem elkülönítetten dolgoztak, a megrendelő eszközeivel, a megrendelő munkaruháiban.

A munkaügyi bíróság érdemi döntése meghozatalakor a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (rég Mt.) 2011. augusztus 1-jével hatályba lépett XII./A. fejezete rendelkezéseit tekintette irányadónak és arra vont le jogkövetkeztetést, hogy a felperesek jogelődje nem munkaerő-kölcsönzés keretében foglalkoztatta a diák munkavállalókat, erre a speciális foglalkoztatási formára nem alkalmazhatóak az Mt. XI. fejezetében foglalt rendelkezések. A munkaügyi bíróság indokolása szerint elfogadható volt az a felperesi hivatkozás, miszerint a diák munkavállalókat rendszertelenül, szabadidejükhöz igazodóan foglalkoztatták, nem volt rendelkezésre állási kötelezettségük, ahogy azt a „törvénymódosítás is tartalmazta”, felettük munkáltatói jogkört kizárólag az iskolaszövetkezettel munkaviszonyban álló személy gyakorolt.

A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben annak hatályon kívül helyezését és - tartalmilag - a felperesek keresetét elutasító határozat hozatalát kérte.

A felülvizsgálati kérelem szerint a munkaügyi bíróság iratellenes megállapításokat tett, a megállapított tényállásból helytelen jogi következtetésre jutott, a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen mérlegelésével megsértette a Pp. 206. §-ának rendelkezését.

Az alperes a perbeli bizonyítékok közül kiemelte, miszerint az iskolaszövetkezet diák munkavállalói a két kft. munkaszervezetébe integrálódva végezték munkájukat, beépültek a napi munkafolyamatokba, ugyanazokat a munkaköröket látták el, mint a két kft. saját munkavállalói. Az utasításokat részben a kft-k munkavállalóitól kapták, a munkavégzéshez szükséges eszközöket is a két kft. biztosította, a pénztáros munkakörben foglalkoztatott diákok a kft-k felé számoltak el a bevétellel. A ... Kft, illetve a ... Kft. az érintett diákok foglalkoztatása során kölcsönvevőként viselkedett, a munkavégzés céljából átengedett munkavállalókat foglalkoztatta és a munkáltatói jogokat és kötelezettségeket a kölcsönadóval megosztva gyakorolta. Az érintett munkavállalók nem szolgáltatást teljesítettek, hanem a kft-k munkavállalóival azonos munkaköröket láttak el.

A felperes érvelése szerint a munkaügyi bíróság ítélete sérti a Pp. 339/A. §-ában foglaltakat, mert a 2011. évben módosított törvény a 2009-ben meghozott határozatokra visszamenőlegesen nem alkalmazható. Minthogy a kölcsönbeadó felperesi jogelőd iskolaszövetkezet nem felelt meg a törvényben, illetve az egyéb jogszabályokban foglalt feltételeknek, a munkaviszonyok a kölcsönvevő kft-k és a munkavállalók között jött létre.

A felperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérték.

Hivatkozásuk szerint az alperes a 2011. augusztus 1-től megváltozott jogszabályi környezet figyelmen kívül hagyásával terjesztette elő jogi álláspontját. A Munka Törvénykönyvét módosító 2011. évi CV. törvény jogintézményi szinten szabályozta az iskolaszövetkezetekben folyó munkavégzést, és annak „hivatalos” indokolása kimondja, hogy az adott foglalkoztatási struktúra, az iskolaszövetkezeti diákok harmadik személyek felé nyújtott szolgáltatása nem munkaerő-kölcsönzés. A felperesek érvelése szerint a Legfelsőbb Bíróság eseti döntésében foglaltakra (BH 2001.505.) tekintettel közigazgatási eljárásban érvényesülő általános felülbírálat elve alapján az eljárás során bekövetkezett jogszabályváltozást - átmeneti rendelkezés hiányában - figyelembe kell venni, ha az nem ütközik a jogalkotásról szóló törvényben foglalt, a kötelezettség visszamenőleges megállapítása tilalmába, hanem az ügyfélre kevésbé terhes jogkövetkezmény alkalmazását eredményezi.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem a következők szerint alapos.

Az irányadó tényállás szerint a ... Kft. és a ... Kft. munkavégzési helyein - ahol a felperesi jogelőd szövetkezettel munkaviszonyban álló munkavállalók végeztek munkát - 2009. évben végzett munkaügyi ellenőrzés eredményeként 2009. november 6-án, valamint 2009. december 16-án születtek a felperes által felülvizsgálni kért közigazgatási határozatok.

A Pp. 2005. november 1-től hatályos 339/A. §-a szerint a bíróság a közigazgatási határozatot - jogszabály eltérő rendelkezése hiányában - a meghozatalakor alkalmazandó jogszabályok és fennálló tények alapján vizsgálja felül.

A perbeli közigazgatási határozatok meghozatalakor aggálytalanul megállapíthatóan az iskolaszövetkezet és tagja közötti munkaviszonyra vonatkozó speciális szabályozás nem volt hatályos, így nem volt törvényi akadálya annak, hogy a munkaügyi ellenőrzés során a felügyelő - az ellenőrzés megkezdésekor fennálló - a foglalkoztató és a részére munkát végző személy közötti, illetve a munkavállalóknak munkavégzés céljából történő átengedés alapjául szolgáló jogviszonyt, valamint a tényleges foglalkoztatás alapján létrejött kapcsolatot minősítse [a munkaügyi ellenőrzésről szóló 1996. évi LXXV. törvény (Met.) 1. § (5) bekezdése alapján].

Az 1992. évi XXII. törvény (régi Mt.) felperes által hivatkozott XII/A. fejezete és a Met. 3. § (4) bekezdése 2011. augusztus 1-től lépett hatályba. Annak perbeli esetben történt alkalmazására

jogszabály eltérő rendelkezése hiányában törvényes lehetőség nem volt. Következésképp az abban foglaltakat a munkaügyi bíróság érdemi döntése meghozatalakor jogsértően vette figyelembe. A felperes által hivatkozott 2001. évben meghozott eseti döntés pedig a törvényi szabályozás változása folytán meghaladott.

A perbeli munkaügyi ellenőrzés időpontjában a felperesi jogelődnek tudomása sem lehetett arról, hogy a vonatkozó jogszabályok tartalma a jövőben miként fog változni, ezért arra megalapozottan nem is hivatkozhat. A felülvizsgálni kért közigazgatási határozatok jogszerűségéről ugyanis kizárólag a perbeli tényállás alapján, és e tényállásra a perben irányadó jogszabályok alkalmazásával lehet dönteni.

Egy közigazgatási határozat törvényessége csak úgy ítéltető meg, ha a bíróság azt a meghozatala időpontjában hatályos jogszabályokkal veti össze, illetve az eljárás megindításakor, az eljárás alapjául szolgáló tényálláshoz viszonyítva ítéli meg. Az idő múlása, a jogszabályok módosulása és a körülmények változása nem tehet egy határozatot jogszerűvé vagy jogsértővé. Így a közigazgatási per során hatályba lépett új jogszabály az alperesi határozat jogszerűségét nem érinti, ha a jogszabály eltérően nem rendelkezik (KGD 2011.28.).

A Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (régi Mt.) 193/C. §-a értelmében a munkaerő-kölcsönzés: az olyan tevékenység, aminek keretében a kölcsönbeadó a vele kölcsönzés céljából munkaviszonyban álló munkavállalót ellenérték fejében munkavégzésre a kölcsönvevőnek átengedi.

Kölcsönbeadó: az a munkáltató, aki a vele kölcsönzés céljából munkaviszonyban álló munkavállalót munkavégzésre, kölcsönzés keretében a kölcsönvevőnek átengedi, és munkáltatói jogait, illetve kötelezettségeit a kölcsönvevővel megosztva gyakorolja.

Kölcsönvevő: a munkáltató, aki a kölcsönzés keretében átengedett munkavállalót foglalkoztatja és munkáltatói jogait, illetve kötelezettségeit a kölcsönbeadóval megosztva gyakorolja.

Az Mt. 193/D. § (1) bekezdése szerint kölcsönbeadó csak az a belföldi székhelyű, a tagok korlátolt felelősségével működő gazdasági társaság, vagy - a vele tagsági viszonyban nem álló munkavállaló vonatkozásában - szövetkezet lehet, amelyik megfelel az e törvényben, illetve az egyéb jogszabályban foglalt feltételeknek, és az állami foglalkozási szerv nyilvántartásba vette.

Minthogy 2011. augusztus 1-jét megelőzően a régi Mt. az iskolaszövetkezet és tagja közötti munkaviszony különös szabályait nem tartalmazta, a bíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy a feltárt tényállás alapján megállapítható-e a munkaerő-kölcsönzés és

a felperesi jogelőd jogosult volt-e munkaerő-kölcsönzésre, betartotta-e annak törvényi szabályait.

A perbeli esetben nem hagyható figyelmen kívül, hogy egy közvetítő kft-vel kötött a felperesi jogelőd megállapodást, amely szerint a ... Kft. köteles volt a partnere által meghatározott feladatok iskolaszövetkezeti tag diákok általi ellátását megszervezni a kft. üzleti partnereinek telephelyén ellenérték fejében. A ... Kft. és a ... Kft. a munkára az igényét a ... Kft-nek jelentette be. A rendelkezésre álló tanúvallomások alapján megállapítható, hogy a megállapodás a diákok átengedésére irányult ellenérték fejében, a foglalkoztató kft-k pedig az átengedett munkavállalókat betanított éttermi dolgozó munkakörben foglalkoztatták, melynek keretében az érintettek - a kft-k saját munkavállalóival teljesen azonos - ételkészítést, kiszolgálást, pénztárosi munkát végeztek.

Az így átengedett munkavállalók feladatait a foglalkoztató kft-k határozták meg. Munkájukat a kft-ekkel munkaviszonyban álló étteremvezető, étteremvezető-helyettes irányította és ellenőrizte, a munkavégzéshez szükséges eszközöket a kft-k biztosították. A munkaerő-kölcsönzés megállapíthatóságát nem zárja ki a diákvezető jelenléte, az utasítási jog részbeni megosztása. Helytállóan hivatkozott ezért az alperes arra, miszerint az érintett munkavállalók nem szolgáltatást teljesítettek, hanem a kft-k szervezetébe integráltan a kft-k munkavállalóival azonos munkakört láttak el.

E tényállás alapján az alperes jogsértés nélkül minősítette a jogelőd felperes kft, valamint a ... Kft. között létrejött megállapodást munkaerő-kölcsönzés elfedésére irányuló színlelt szerződésnek. Megalapozottan, jogszabálysértés nélkül állapította meg a felülvizsgálni kért közigazgatási határozat, hogy a felperesi jogelőd ténylegesen kölcsönbeadónak minősült, mivel a vele munkaviszonyban álló munkavállalókat ellenérték fejében átengedte. A felperesi jogelőd ugyanakkor - nem vitatottan - munkaerő-kölcsönzésre nem volt jogosult, annak szabályait nem tartotta be.

Mivel a munkaügyi bíróság ítéletével a Pp. 339/A. §-ába ütközően helyezte hatályon kívül az alperes határozatát, ezért a Kúria a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és a felperes keresetét elutasította. A felperesi jogutódok közötti, illetve az őket terhelő felelősség mértékének megítélése a munkaügyi vita keretein kívül esik.

A Kúria a pereszes felperéseket kötelezte a Pp. 78. § (1) bekezdésének alkalmazásával az alperes elsőfokú és felülvizsgálati eljárási költsége, valamint a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése szerint az állam javára elsőfokú és felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére, melynek mértékét az illetékekről

szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 43. § (3) bekezdés, valamint 50. § (1) bekezdése alapján állapította meg.

Budapest, 2013. február 6.

*dr. Stark Marianna s.k. a tanács elnöke, előadó bíró, Szolnokiné
dr. Csernay Krisztina s.k. bíró, Sipőczné dr. Tánczos Rita s.k bíró*

A kiadmány hiteléül:

bírószági tisztviselő